

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

DSA-ZASK.030.24.2024 .LC
3118389.12132118.9789651
Warszawa, 04-04-2024

Protokół z posiedzenia Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze w dniu 14 marca 2024 r., godz. 15

Miejsce: siedziba Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz on-line

W spotkaniu uczestniczyli:

MKiŚ:

1. Paulina Hennig-Kloska, Minister MKiŚ;
2. Urszula Zielińska, Sekretarz Stanu;
3. Patrycja Zasępa, Dyrektor w Departamencie Ochrony Przyrody;
4. Louis Courseau, Ekspert w Departamencie Strategii i Analiz;
5. Anna Jastrzębska, Naczelnik w Departamencie Edukacji i Komunikacji (udział zdalnie);

Spoza MKiŚ:

6. MI:
 - Przemysław Koperski Podsekretarz Stanu (udział zdalnie),
 - Maciej Thorz, Dyrektor Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej (udział zdalnie);
 - Małgorzata Bogucka-Szymalska Z-ca Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej,
7. MAP:
 - Jonasz Drabek, Z-ca Dyrektora w Dep. Nadzoru I;
8. MP:
 - Grzegorz Jagielski, Główny Specjalista w Dep. Górnictwa i Hutnictwa;
9. MSWiA:
 - Wiesław Leśniakiewicz, Podsekretarz Stanu;
 - Grzegorz Tomaszewski, Naczelnik Wydziału Usuwania Skutków Klęsk Żywiotowych w Departamencie Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego;
10. MRiRW:
 - Jacek Czerniak, Sekretarz Stanu;
 - Adam Sudyk, Z-ca Dyrektora w Dep. Rybołówstwa;
11. GDOŚ:
 - Piotr Otawski, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;

- Marek Kajs, Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;
12. GIOŚ:
- Damian Jakubik, p.o. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska;
 - Małgorzata Marciniwicz-Mykieta, Z-ca Dyrektora w Dep. Monitoringu Środowiska;
13. IOŚ-PIB: dr hab. inż. Krystian Szczepański, Dyrektor;
14. PGW WP: Joanna Kopczyńska, Prezes;
15. IMGW-PIB: prof. dr hab. Robert Czerniawski, Dyrektor;
16. Na zaproszenie MRiRW – IRŚ-PIB:
- dr hab. inż. Agnieszka Napiórkowska-Krzebietke, Z-ca Dyrektora ds. Naukowych
 - Henryk Cichepki, Kierownik projektu

Protokół:

W ramach posiedzenia omówiono następujące zagadnienia:

1 - Opracowywanie dynamicznego modelu hydrologicznego dla rzeki Odry jako narzędzie do wspierania podejmowania decyzji w zakresie sterowania rzutami wód kopalnianych

IMGW- PIB poinformował, że już obecnie funkcjonuje model hydrologiczny dla rzeki Odry. Do tego modelu przewiduje się dodanie modułu w zakresie parametrów jakościowych w celu uwzględniania zrzutów wód kopalnianych. Model ten pozwoli prognozować zasolenie wód Odry do 5 dni z relatywnym wysokim poziomem zaufania. Uzgodniono, że model powinien na wstępie skupić się na parametrach związanych z zasoleniem wód.

IMGW przewiduje, że opracowanie struktury matematycznej modelu jakościowego może trwać 1 miesiąc.

Model wymaga bieżących danych ze stacji monitoringu automatycznego oraz z największych emitorów zanieczyszczeń do wód.

Ustalono, że IMGW-PIB przekazuje MAP informacje dotyczące zakresu danych wymaganych przez model wraz z częstotliwością ich przekazania.

2 – Przegląd i aktualizacji Ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o rewitalizacji rzeki Odry

Resort Infrastruktury przedstawił założenia aktualizacji Ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o rewitalizacji rzeki Odry, tj.:

- odstąpienie od utworzenia inspekcji wodnej;
- przekształcenie katalogu inwestycji na rzecz działań w zakresie renaturyzacji;
- usprawnienie przeglądów pozwoleń.

Obecnie trwa analiza możliwości przekształcenie katalogu inwestycji pod względem kwestii finansowych. Harmonogram prac przewiduje zaangażowanie NGO przy konsultacji projektu Ustawy.

W odniesieniu do prac budowlanych/modernizacyjnych na rzece Odrze, PGW WP zapewniło, że prace te zakończyły się w lutym. Nie zakontraktowano żadnego zadania w omawianym obszarze. Obecnie Wykonawca jest w trakcie sprzątnięcia placu budowy.

IOŚ-PIB proponował dodać zapis informujący podmioty o obowiązku zainstalowania urządzeń pomiarowych jakości wód w sposób ciągły, służących do badania przewodności i temperatury wody w celu szacowania sumarycznego stężenia chlorków i siarczanów oraz o przekazanie wyników z tych urządzeń PGW WP.

MI poinformowało, że trwają dalsze prace nad aktualizacją ww. ustawy.

Ustalono, że:

- **IOŚ-PIB przekazuje projekt zapisu do MI w sprawie ustawowego obowiązku zastosowania przez zakłady automatycznego monitoringu wód;**
- **projektowane zmiany do ustawy zostaną przedstawione podczas kolejnego posiedzenia.**

3- Monitoring automatyczny

IRŚ przedstawił założenie projektu „Stały monitoring zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania”: projekt przewiduje 305 stacji dla rzek, 20 dla jezior oraz 500 punktów mobilnych. W ramach projektu pracuje 5 zespołów eksperckich.

W odniesieniu do zasilania portalu pomiary.gios.gov.pl danymi ze stacji ww. projektu, IRŚ-PIB poinformował, że NFOSiGW i IRŚ-PIB ustaliły, że kwestia ta wymaga zgody nadzórnych jednostek, z uwagi na to, że, dane te mogą zostać traktowane jako wrażliwe.

Zwrócono uwagę, że:

- 1) dane pochodzące ze stacji monitoringu stanowią informacje o środowisku w rozumieniu ustawy OOŚ, a władze publiczne są obowiązane do udostępniania każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, które są informacjami znajdującymi się w posiadaniu władz publicznych;**
- 2) zalecając niezwłoczne zasilanie przez IRŚ-PIB portalu pomiary.gios.gov.pl, *de facto* Członkowie Zespołu wyrazili zgodę na dostarczanie tych danych do omawianego portalu ze stacji projektu.**

Z uwagi na to, że ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o rewitalizacji rzeki Odry obejmuje kwestie związane z monitoringiem automatycznym, **ustalono, że MI, MRiRW i MKiŚ, opracują wspólną strategię w celu racjonalizacji działań w zakresie monitoringu automatycznego, wskazując podmioty, które docelowo powinien zajmować się tym zadaniem lub jego poszczególnymi składowymi.**

4 – Długoterminowe rozwiązania

W zakresie zasolenia wód:

W zakresie redukcji zasolenia wód powierzchniowych, MP werbalnie przedstawiło wstępne wyniki analiz przeprowadzonych przez PGG i KGHM w zakresie długoterminowych rozwiązań, które zostały do tej pory rozeznane przez zakłady wydobywcze (odsalanie, retencjonowanie, rurowciąg).

PGG:

- Kolektor do Bałtyku – przedstawiono informacje o zakładanym terminie realizacji oraz szacunkowych kosztach;
- Kolektor Kłodnicy (pomijanie Kanału Gliwickiego) – przedstawiono główne założenia, jednocześnie poinformowano, że oszacowanie kosztów nie zostało przeprowadzone z uwagi na wpływ rozwiązania na warunki hydrologiczne odbiorników wód kopalnianych;
- Odsalanie – przedstawiono główne informacje, o kosztach i efektach środowiskowych, w tym w zakresie zużycia energii, emisji CO₂ oraz ilości soli, która powstanie w trakcie procesu.

KGHM:

- Kolektor do Bałtyku – przedstawiono informacje o zakładanym terminie realizacji oraz szacunkowych kosztach;
- Warzelnia soli – przedstawiono informacje na temat budowy warzelni, w tym poinformowano o aktualnym stopniu zaawansowanie projektu.

Ponadto MP poinformowało, że najbardziej możliwą do realizacji opcją, pozwalającą na ograniczenie oddziaływania na ciekę powierzchniowe, jest budowa zbiorników retencyjnych o pojemności pozwalającej wstrzymanie zrzutu na okres 5-10 dni.

MI poinformowało o spotkaniu pomiędzy MI a MAP w dniu 18 marca 2024 r. w omawianym zakresie. Wnioski spotkania zostaną przekazane MKiŚ.

MKiŚ zwróci się do MAP z prośbą o przekazanie szczegółowych wyników przedstawionych ekspertyz w celu przeprowadzenia analizy opracowanych rozwiązań.

W zakresie emisji biogenów do wód powierzchniowych

MI podkreśliło, że w ciągu ostatnich 20 lat, presja z gospodarki ściekowej na stan wód została istotnie zredukowana. Obecnie większość biogenów pochodzi z rozproszonych źródeł emisji, przede wszystkim z rolnictwa. Ministerstwo poinformowało również, że od 2024 roku program azotanowy będzie obejmował również małe gospodarstwa, co powinno pozytywnie wpłynąć na stan wód.

PGW WP poinformowało, że wyniki kontroli ARiMR w zakresie zastosowania programu azotanowego mogą stanowić istotne źródło informacji w zakresie stanu zaawansowania prac nad programem azotanowym. **Ustalono, że MRiRW przedstawi ww. informacje w ramach kolejnego posiedzenia.**

W zakresie gospodarki ściekowej MI poinformowało, że obecnie trwają prace nad wdrożeniem zmian Dyrektywy ściekowej: od teraz dyrektywa będzie obejmować również aglomeracje o RLM poniżej 2000.

Zwrócono również uwagę, że inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej planowane w dorzeczu rzeki Odry powinny być traktowane priorytetowo przy udzielaniu dofinansowania przez NFOŚiGW.

5 - Dyskusja dot. zawarcia porozumienia międzyresortowego, którego celem byłoby zobowiązanie stron do podjęcia działań w celu nieprzekraczania danego poziomu zasolenia w wodach Odry w roku 2024.

MKiŚ przypomniało, że obecnie, zgodnie z drugą aktualizacją Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry, maksymalna dopuszczalna wartość zasolenia dla Odry wynosi 2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$. MKiŚ proponuje ocenić możliwości zawarcia międzyresortowego porozumienia, które zobowiązałoby Strony do nieprzekroczenia wartości 2 500 $\mu\text{S}/\text{cm}$ w roku 2024. Wartość 2 500 $\mu\text{S}/\text{cm}$ wynika z analizy wyników pomiarów przeprowadzonych w 2023 roku.

Zwrócono uwagę, że dla niektórych odcinków rzeki Odry, jest to wartość zawyżona, co może prowadzić do błędnej interpretacji porozumienia, sugerując, że porozumienie stanowi liberalizację norm środowiskowych. Zauważono również, że wartość progowa 2 500 $\mu\text{S}/\text{cm}$ jest mało ambitna (redukcja o 10%). Wyjaśniono, że jest to wartość realna, a porozumienie mogłoby przewidywać coroczną aktualizację tej wartości. **Ustalono, że MKiŚ opracuje koncepcję ze różnicowaną wartością maksymalną dla poszczególnych odcinków Odry.**

6 - Udział NGO w posiedzeniach Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze

MKiŚ zwróciło uwagę na konieczność zaangażowania Organizacji Pozarządowych (NGO) w prace Zespołu. Z uwagi na potrzebę zachowania przestrzeni dla członków Zespołu, ustalono, że następne posiedzenie zostanie podzielone na dwie części:

- Pierwsza część: spotkanie wyłącznie z udziałem stałych członków Zespołu;
- Druga część: spotkanie z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/